

Індикатори прихованих форм сімейного насильства щодо дітей

Ознаки насильства:

- Дитина знаходиться поза домом та не хоче туди повертатись;
- Застарілий бруд на відкритих частинах тіла;
- Страх перед батьками чи родичами;
- Набряк обличчя (внаслідок ляпасів);
- Уповільнене мовлення;
- Поганий запах від дитини;

Непрямі ознаки сімейного насильства щодо дітей:

- Відмова показати закриті одягом частини тіла – руки, шию;
- Одяг, що не відповідає віку дитини (надто малий або зavelикий);
- Одяг із застарілими плямами бруду або рваний;
- Невідповідність отриманих ушкоджень тій історії, що її розповідає дитина або опікуни дитини;
- Відмова від медичної допомоги;
- Надто висока відповідальність дитини;
- Дитини надмірно мовчазна, скута;
- Дитина апатична, не проявляє жодних емоційних реакцій з приводу того, що відбувається;
- Сонливість у незвичний час або постійне безсоння у дитини;
- Схильність до нещасних випадків, втечі з дому.

Ознаки насильства, що виявляються завдяки опитуванню родичів, сусідів:

- Батьки не можуть сказати, чим хворіє дитина, як вона лікується;
- Родичі відмовляються показувати дитину будь-кому, намагаються не випускати її з житла, обмежують її контакти з оточенням.
- Схильність до знущання над тваринами;

- Сусіди скаржаться на крики, звуки ударів, порушення суспільного спокою;
- Невідповідні віку сексуальні знання дитини;
- Суїцидальні погрози чи спроби суїциду;
- Існують відомості, що дитина постійно перебуває на вулиці, біля під'їзду, не йде до хати.

Алгоритм дій працівника закладу освіти при виявленні випадку жорстокого поводження з дитиною

Навчальний заклад є не лише місцем де навчаються діти. У ній дитина проводить значну частину свого життя.

За дотримання законодавства відповідає адміністрація закладу освіти. Тому адміністрацією має бути розроблено внутрішній механізм взаємодії учасників навчально-виховного процесу щодо попередження та виявлення випадків жорстокого поводження з дітьми, попередження загрози його вчинення, та реагування, якщо такі випадки мали місце.

У разі необхідності, адміністрація закладу може залучити до справи соціального педагога, психолога, медичного працівника. При цьому адміністрація відповідає за нерозголошення конфіденційної інформації щодо дитини, яка зазнала жорстокого поводження.

Ні за яких умов *не треба замовчувати* виявлені Вами факти жорстокого поводження з дитиною або реальної загрози його вчиненню. Це не лише питання моральності поведінки. По-перше, нехтування проблемою призводить до погіршення ситуації та може мати більш тяжкі наслідки; по-друге, заклад освіти несе відповідальність за дотримання норм законодавства; по-третє, маючи її, адміністрація закладу освіти може притягнути працівників до дисциплінарної відповідальності.

Рекомендації

У випадках, коли Ви маєте підозри жорстокого поводження з дитиною або є реальна загроза його вчинення (удома, з боку однолітків, з боку працівників навчального закладу або інших осіб).

▪ *Варіанти дій:*

- ✓ Варіант I: Повідомте про це в усній чи письмовій формі адміністрацію навчального закладу.
- ✓ Варіант II: Самостійно письмово повідомте про це територіальний підрозділ Служби у справах дітей за місцем проживання дитини.
- ✓ Варіант III: Самостійно повідомте про виявлений факт жорстокого поводження кримінальну міліцію у справах дітей або будь-якого працівника органів внутрішніх справ.

У випадках, коли до Вас звернулася дитина з усною скаргою щодо жорстокого поводження з нею:

- ✓ Варіант I: Оформіть звернення дитини у письмовій формі та передайте його до адміністрації навчального закладу.
- ✓ Варіант II: Оформіть звернення дитини у письмовій формі та передайте його до територіального підрозділу Служби у справах дітей.
- ✓ Варіант III: Оформіть звернення дитини у письмовій формі та передайте його до органів внутрішніх справ.
- ✓ Варіант IV: Повідомте про це в усній чи письмовій формі від свого імені зазначені органи.

У випадку, коли Ви стали свідком жорстокого поводження з дитиною: якомога швидше повідомте про цей факт міліцію в усній чи письмовій формі. Одночасно можете повідомити територіальний підрозділ Служби у справах дітей, адміністрацію закладу.

Яким чином відбувається документування Вашого звернення (повідомлення) або звернення дитини.

У разі звернення або повідомлення до адміністрації закладу: Якщо звернення (повідомлення) усне, то адміністрація закладу зобов'язана оформити це повідомлення письмово із зазначенням, від кого та коли (дата, час) отримано повідомлення. Вона також зобов'язана терміново (протягом однієї доби) передати цей документ до територіального підрозділу Служби у справах дітей за місцем проживання дитини. Служба у справах дітей має належним чином зареєструвати це повідомлення відповідно до законодавства України.

У разі звернення або повідомлення до територіального підрозділу Служби у справах дітей: Ваше звернення має бути оформлено належним чином відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян». Зокрема стаття 5 цього закону передбачає такі вимоги до звернення: «У зверненні має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги. Письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати».

Закон України «Про звернення громадян» допускає й усну форму звернення. При цьому посадова особа, яка приймає усне звернення повинна вчинити ті ж самі дії, що й у разі письмового звернення. Однак, письмова форма звернення зменшує ризик імовірного недбалого ставлення з боку посадової особи.

У разі звернення або повідомлення до органів внутрішніх справ: Повідомити можна в письмовій чи усній формі, включаючи спосіб повідомлення телефоном.

У разі усного звернення або телефонного повідомлення працівником органів внутрішніх справ складається протокол цього звернення чи повідомлення.

Письмове звернення органи внутрішніх справ реєструють належним чином відповідно до законодавства України.

Чого не слід робити:

Не слід намагатися самотужки вирішити проблему. Це може призвести до порушення законодавства та бути небезпечним для Вас особисто. Наприклад, не варто самостійно приймати рішення щодо відвідування сім'ї, де за Вашою підозрою вчинено жорстоке поводження з дитиною.

Ваші дії припиняються тоді, коли звернення або повідомлення передається до компетентних органів.

Подальші дії:

Далі справа є компетенцією установ, організацій і посадових осіб, до яких було передано звернення чи повідомлення.

Порядок дії відповідних служб та посадових осіб, до яких було передано звернення або повідомлення з приводу жорстокого поводження з дитиною чи реальної загрози його вчинення і механізми взаємодії, визначаються законодавством України.

Законодавство передбачає інформування заявника (особи, яка здійснила повідомлення або звернення).

У самому зверненні (повідомленні) може бути зазначено, що заявник бажає бути поінформованим про подальший перебіг справи та бути присутнім під час розгляду звернення.